

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

**«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВА
СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»**

кафедра цивільно-правових дисциплін

Статус дисципліни	мінор/вибіркова
Рівень вищої освіти	III освітньо-науковий
Ступінь вищої освіти	доктор філософії
Галузі знань	080 «Право»
Спеціальність	081 «Право»
Освітня програма	ВК 02
Форми здобуття вищої освіти	за денною та заочною формами навчання
Мова викладання	українська
Навчальний рік розроблення	2021
Форма підсумкового контролю	екзамен

**Науково-педагогічні працівники, які забезпечують викладання
навчальної дисципліни:**

Науково-педагогічний працівник (-ки)	Петровський Андрій Володимирович
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0001-8607-282X
Контактний тел.	(067) 272 94 65
E-mail:	prudentius@ukr.net
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Бобко Володимир Григорович
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0003-2073-109X
Контактний тел.	(067) 283 01 55
E-mail:	grigorovuh@ukr.net
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Боровська Ірина Анатоліївна
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0002-8796-0391
Контактний тел.	(097) 351 24 29
E-mail:	borovs27@ukr.net
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Герасимчук Лідія Вікторівна
Профайл викладача (-ів)	https://orcid.org/0000-0002-8046-7027
Контактний тел.	(067) 399 22 18
E-mail:	gerasymchuklidiya@gmail.com

Консультативна допомога кафедри

Очні консультації: з 14.00 до 16.30 відповідно до графіка чергувань науково-педагогічних працівників кафедри.

Online-консультації: за допомогою електронної пошти (k008@naiau.kiev.u), месенджерів і платформи Zoom, Пн-Пт з 9:00 до 16:00.

1. Коротка анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є широка система суспільних відносин по задоволенню першочергових і найнеобхідніших потреб тих громадян та їх сімей, які з об'єктивних визнаних суспільством (державою) поважних причин опинилися у складних життєвих обставинах шляхом надання їм матеріального забезпечення чи допомоги в різних організаційно-правових формах.

Формами навчання є лекції (відеолекції), семінарські заняття (аудиторно або в режимі он-лайн, з використанням відео-конференції, за допомогою Skype, Zoom, інших освітніх веб-технологій, інтерактивних електронних курсів, блогів, чатів, форумів та ін.).

Ключовими питаннями, що підлягають вивченню, є такі: соціальна політика, соціальне забезпечення, соціальний захист, соціальне обслуговування, соціальна допомога, соціальні пільги, соціальне страхування, страховий випадок, джерела права соціального забезпечення; суб'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин, об'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин, трудовий стаж, страховий стаж, соціальні нормативи, соціальний стандарт, прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, страхове пенсійне забезпечення, спеціальні пенсії, страхові допомоги.

2. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Актуальні питання права соціального забезпечення» є надання здобувачам III освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктор філософії цілісної системи теоретичних знань у сфері актуальних питань права соціального забезпечення, що має розглядатися як умова становлення професійної культури досягнення всебічного та глибокого розуміння здобувачами вищої освіти природи і суті соціального захисту громадян; підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих спеціалістів із всебічним знанням права соціального забезпечення, що має розглядатися як умова становлення професійної культури; підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих спеціалістів із всебічним знанням.

Основними цілями вивчення дисципліни «Актуальні питання права соціального забезпечення» є формування у здобувачів вищої освіти системи науково-теоретичних та практичних знань, ознайомлення з основними актуальними питаннями чинного законодавства України у сфері соціального забезпечення, формування уміння користуватися відповідними нормативними актами, розкриття змісту основних категорій та інститутів, вироблення уміння вирішувати конкретні практичні питання, пов'язані із застосуванням норм права соціального забезпечення.

3. Формат навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна проводиться в очній (offline) та змішаній (blended) формах відповідно до структури освітнього процесу, тематичного плану та розкладу занять.

4. Результати навчання

Результати вивчення дисципліни деталізують програмні результати навчання, передбачені освітньо-науковою програмою, що забезпечує здобувачам вищої освіти набуття необхідних компетентностей.

Компетентності відповідно до III освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктор філософії зі спеціальності 081 «Право»

Інтегральна компетентність	Здатність генерувати нові ідеї та пропозиції, розв'язувати комплексні проблеми, приймати організаційно-управлінські рішення у сфері професійної та/або дослідницько-інноваційної юридичної діяльності, застосовувати методологічний інструментарій наукової та

	педагогічної діяльності, а також здійснювати власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну для переосмислення наявних і формування нових цілісних правових знань і практичне значення для вдосконалення національної правової системи в умовах європейського та євроатлантичного курсу України.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність створювати, висловлювати чи реалізовувати нові ідеї, методи і технології шляхом критичного та інноваційного мислення з урахуванням впливу раціональних та ірраціональних, об'єктивних і суб'єктивних факторів, а також можливих варіантів розвитку подій. ЗК 2. Здатність вирішувати проблеми, досягаючи поставленої мети (цілей), через осмислення та розуміння змісту проблемної ситуації, її формулювання, планування та розв'язання, а також моніторинг одержаних результатів. ЗК 3. Здатність до співпраці, командної роботи, поваги до думок і вчинків інших людей, адекватного сприйняття зауважень і пропозицій стосовно власної діяльності, конструктивного вирішення конфліктів, ефективного лідерства, прагнення досягти компромісу під час прийняття рішень, а також вміння підтримувати партнерські відносини. ЗК 4. Здатність адаптуватися до змін у психологічному опосередкуванні соціальних процесів, спроможність до саморегуляції, самоконтролю, стійкості та емпатії, реалізації ефективної стратегії і тактики управління особистими емоціями та поведінкою. ЗК 5. Здатність пізнати й сприйняти позитивний зарубіжний досвід з урахування поваги до різноманітностей, активної толерантності, полілогу культур і плюралізму проявів і вимірів суспільної дійсності, а також на засадах збереження та розвитку національної своєрідності. ЗК 6. Здатність знаходити, перевіряти та систематизувати інформацію, використовувати різні види джерел останньої, переконливо формулювати в усній і письмовій формах аргументи відповідно до контексту певного дискурсу. ЗК 7. Здатність ефективно використовувати державну, рідну та іноземні мови в певних соціальних і культурних контекстах, розширювати словниковий запас, знання функціональної граматики різних мов та усвідомлювати основні види словесної комунікації з урахуванням культурного різноманіття, поваги до індивідуальних мовних особливостей кожної людини. ЗК 8. Здатність застосовувати логіко-математичне та просторове мислення для пояснення і вирішення суспільних проблем шляхом використання логічних правил і законів, статистичних даних, графіків, моделей, діаграм, проведення експериментів. ЗК 9. Здатність використовувати сучасні цифрові технології для розвитку творчості, соціальної інтеграції, співпраці з іншими людьми, задоволення приватних і публічних інтересів через взаємодію з програмним

	забезпеченням, електронними пристроями та штучним інтелектом. ЗК 10. Здатність діяти та працювати як відповідальний громадянин та брати активну участь у соціальному житті з урахуванням принципів і норм, пов'язаних з людиною, групою, організацією, суспільством, економікою, політикою та культурою, усвідомлювати цілі та ідей сталого розвитку, зокрема щодо запобігання негативним екологічним змінам на глобальному рівні. ЗК 11. Здатність проводити наукові дослідження та усвідомлювати соціальну відповідальність за вплив їхніх результатів на прогресивний поступ суспільства, а також урахувати під час підготовки особистої кваліфікаційної наукової праці вимоги академічної доброчесності. ЗК 12. Здатність усвідомлювати різноманітності та культурні особливості різних суспільств і народів, бути відкритим до культурного самовираження, поважати його, а також дотримуватися етичних норм і бути відповідальним стосовно творчої та інтелектуальної власності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 1. Здатність до комплексного аналізу та розв'язання актуальних філософсько-методологічних і філософсько-правових проблем та їх осмислення в контексті різних типів праворозуміння й розвитку сучасної юридичної науки та практики, а також правоохоронної діяльності. СК 2. Здатність обробляти, аналізувати та контекстуалізувати значні обсяги наукової інформації з різних джерел, інтерпретувати результати наукових досліджень іноземною мовою, презентувати і доводити результати наукового пошуку з проблем права іноземною мовою, спілкуватися у професійному середовищі та з представниками інших професійних груп у національному та міжнародному контекстах. СК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в освітньому процесі й науково-дослідній діяльності, а також ефективно реалізовувати інформаційне право та прогнозувати напрями розвитку вітчизняної державної інформаційної політики в умовах розбудови інформаційного суспільства в Україні. СК 4. Здатність досліджувати проблеми у правовій сфері на основі наукової методології з дотриманням принципів академічної доброчесності, оцінювати та вирішувати питання педагогічної діяльності з урахуванням стандартів професійної етики та соціальної відповідальності. СК 5. Здатність аналізувати, зіставляти та узагальнювати інформацію з огляду на різні наукові погляди, інтерпретувати отримані результати наукової діяльності правової та суміжних з нею галузей знань засобами державної мови, володіти культурою усного та писемного мовлення через розуміння природи наукової мови, а також застосування її у процесі наукової та фахової комунікації в аспекті різножанрової інтерпретації. СК 6. Здатність кваліфіковано аналізувати особливості

реалізації норм приватного права в різних сферах суспільної дійсності, оцінювати вітчизняне цивільне та пов'язані з ним інші галузі законодавства на предмет відповідності принципам і нормам Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

СК 7. Здатність осмислити та зрозуміти глобальні світові процеси у правовому житті суспільства, що відбуваються на міжнародному і регіональних рівнях, та їх вплив на модернізацію національної правової системи України за допомогою сучасної методології юридичної науки.

СК 8. Здатність визначати та оперувати психологічними особливостями феноменів правової дійсності, застосовувати адекватні методи спонукання правослухняної поведінки, розробляти та впроваджувати профілактичні заходи стосовно формування та прояву девіацій розвитку особистості.

СК 10. Здатність інтегрувати інформацію щодо сучасного стану та особливостей формування та використання публічних фінансів, тенденцій розвитку їх правового забезпечення, специфіки імплементації міжнародних стандартів у сфері фінансової діяльності держави.

СК 14. Здатність розуміти механізм правового регулювання судово-експертної діяльності, моделювати варіанти призначення судових експертиз, використовуючи їх сучасні можливості, а також фахово оцінювати обґрунтованість, повноту, достовірність і допустимість висновку експерта.

СК 15. Здатність виявляти, аналізувати, професійно пояснювати та обґрунтовувати причинно-наслідкові зв'язки між правовими явищами, подіями, об'єктами і процесами та досліджувати закономірності їх розвитку й перебігу з використанням інноваційних підходів і технологій.

СК 17. Здатність формувати системні теоретичні та емпіричні знання у сфері розвитку державно-правових явищ і процесів, кваліфіковано проводити наукові дослідження в галузі теорії та історії держави і права, здійснювати історико-теоретичне тлумачення правових пам'яток і чинних правових актів, надавати рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства.

СК 18. Здатність пізнати правові явища та процеси в різних державах і культурах світу, особливості порівняльно-правового аналізу окремих об'єктів порівняльного правознавства, засвоїти наукові відомості про якісні характеристики зарубіжного права та можливості їх використання у вітчизняній юридичній практиці.

СК 19. Здатність аналізувати нагальні проблеми сучасного публічного права, оцінювати вітчизняне конституційне та пов'язані з ним інші галузі законодавства на предмет відповідності міжнародним і європейським стандартам.

	СК 20. Здатність і готовність до аналізу освітньої політики, вирішення педагогічних проблем у професійній діяльності та підвищення рівня педагогічної культури.

Здобувачі вищої освіти III освітньо-наукового рівня вищої освіти ступеня доктор філософії зі спеціальності 081 «Право» повинні продемонструвати такі результати навчання:

ПРН 1. Розуміти та використовувати філософсько-методологічні підвалини сучасної науки, зокрема юридичної, інтегративне праворозуміння і філософсько-правову методологію під час реалізації права, наукового пошуку та організації самостійної науково-дослідної роботи.

ПРН 2. Кваліфіковано відображати результати науково-педагогічної діяльності в публікаціях у фахових вітчизняних і закордонних виданнях, у тому числі таких, що входять до міжнародних наукометричних баз, професійно презентувати їх на вітчизняних і міжнародних наукових конференціях, семінарах, а також мати досвід практичного використання іноземної мови в науково-педагогічній діяльності.

ПРН 3. Ефективно використовувати інформаційні та комунікаційні технології в освітньому процесі й науково-дослідній діяльності, а також реалізовувати інформаційне право та прогнозувати напрями формування вітчизняної державної інформаційної політики в умовах розбудови інформаційного суспільства в Україні.

ПРН 4. Розуміти особливості організації науково-дослідної діяльності з актуальних проблем правової теорії та юридичної практики, психолого-педагогічні закономірності професійного навчання та виховання здобувачів вищої освіти відповідно до державних стандартів, застосовувати наукову методологію та захищати результати науково-дослідної діяльності у встановленому порядку.

ПРН 5. Уміти спілкуватися державною мовою у професійній і науковій діяльності з огляду на види, жанри та засоби української наукової мови (в усній і писемній формах), а також монологічне, діалогічне та полілогічне мовлення, застосовувати знання української наукової мови для забезпечення ефективної професійної комунікації, а також володіти культурою мови та мовним етикетом.

ПРН 6. Здійснювати ефективне забезпечення прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, держави як на національному рівні, так і у міжнародно-правових відносинах, розуміти особливості функціонування механізму приватноправового регулювання та обґрунтовувати пропозиції щодо його вдосконалення.

ПРН 7. Характеризувати сутність, стан і можливі вектори розвитку глобальних світових правових процесів, що відбуваються на міжнародному і регіональних рівнях, та їх вплив на вдосконалення національної правової системи України за допомогою гносеологічного потенціалу сучасної методології юридичної науки.

ПРН 8. Використовувати психолого-юридичні засоби і прийоми в управлінні людьми, розумінні різних особливостей і проявів правової поведінки, правосвідомості та соціалізації особистості.

ПРН 9. Планувати та здійснювати науково-теоретичні та прикладні дослідження з публічного управління та адміністрування і суміжних адміністративно-правових напрямів з використанням сучасної методології, а також визначати перспективні напрями розвитку механізму адміністративно-правового регулювання.

ПРН 14. Демонструвати навички застосування теоретичних знань для вибору судової експертизи, аналізувати можливості судових експертиз для доказування у справі, визначати можливість застосування висновку експерта у правозастосовній діяльності.

ПРН 15. Розкривати загальні та специфічні закономірності існування правових явищ та їх відображення в об'єктивній дійсності на підставі інноваційних підходів і технологій з метою використання у професійній, науковій і науково-педагогічній діяльності.

ПРН 16. Критично оцінювати нормативно-правове забезпечення правоохоронної діяльності, розробляти пропозиції щодо його вдосконалення, а також використовувати навички здійснення оперативно-розшукової діяльності в сучасних умовах.

ПРН 17. Виявляти системний науковий світогляд і потенціал до креативного мислення, мати здатність встановлювати загальні закономірності й тенденції розвитку історико-правових явищ і процесів, демонструвати самостійне мислення, достатнє для наукових досліджень у галузі теорії та історії держави і права, здійснювати викладання історико-правових і теоретико-правових дисципліни на високому науковому й методичному рівнях.

ПРН 18. Здійснювати аналіз національних правових систем окремих країн світу, їх типологізацію, а також юридичні наукові дослідження в контексті сучасного плюралізму правових реальностей на основі порівняльно-правового методу, усвідомлювати витoki, генезис і сучасний стан функціонування юридичних явищ і процесів у зарубіжних правових системах і виявляти тенденції їх розвитку з метою запозичення позитивного правового досвіду у вітчизняну юридичну практику.

ПРН 19. Критично оцінювати сучасний стан правового регулювання публічно-правових відносин, висловлювати обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення конституційного та пов'язаних з ним інших галузей законодавства України, використовувати отримані навички в науково-педагогічній і професійній правозастосовній діяльності.

ПРН 20. Розуміти психолого-педагогічні закономірності професійного навчання та виховання здобувачів вищої освіти відповідно до державних стандартів й шляхи вдосконалення рівня власної кваліфікації.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20 год.
семінарські заняття	40 год.
самостійна робота	120 год.

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/вибірковий
2021-2022	4	право	2	варіативний (Н)

7. Пререквізити:

теорія держави і права, конституційне право; історія держави і права; трудове право, цивільне право та процес; сімейне право; кримінальне право; кримінальний процес; право соціального забезпечення; господарське право; міжнародне приватне право, актуальні питання українського права та державотворення, українська наукова мова актуальні проблеми філософії права, порівняльне правознавство, методологія юридичної науки

Постреквізити:

цивільне право та процес: доктринальні та практичні проблеми актуальні питання інформаційного права, педагогіка вищої школи, організація та методологія наукової діяльності, актуальні проблеми філософії, сучасні світові правові процеси, Modern aspects of human rights: European standard, актуальні проблеми трудового права, актуальні проблеми захисту цивільних прав та інтересів

8. Технічне та програмне забезпечення/обладнання.

З боку здобувачів вищої освіти:	наявні технічні та комп'ютерні пристрої з можливістю роботи в мережі Internet.
З боку науково-педагогічних працівників та навчального закладу:	наявні технічні та комп'ютерні пристрої з можливістю роботи в мережі Internet, використання доступних освітніх он-лайн платформ, відповідне навчально-методичне забезпечення (навчальна та робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні питання права соціального забезпечення», плани-конспекти проведення занять, методичні розробки організації самостійної та роботи здобувачів вищої освіти, тестові завдання для проведення поточного та підсумкового контролю засвоєння теоретичних знань, тощо.

9. Політики курсу.

Досягається за допомогою наступних складових:

- 1) здобувач вищої освіти має погодитися на дотримання принципів академічної доброчесності;
- 2) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- 3) посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- 4) надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- 5) засвоєння тем пропущених лекційних занять здійснюється шляхом відпрацювання здобувачем вищої освіти (співбесіда, реферат, презентація, доповідь тощо). Пропущені семінарські заняття, незалежно від причини пропуску, та незадовільні оцінки здобувач вищої освіти відпрацьовує науково-педагогічному працівникові згідно з графіком консультацій до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі групи.

10. Схема навчальної дисципліни

Тема заняття, кількість годин план заняття, тези	Вид навчального заняття	Необхідне обладнання	Ресурси в інтернеті, література	Права та обов'язки здобувачів під час проведення навчального заняття	Перелік необхідних завдань, які мають виконати здобувачі на занятті	Бал (оцінки)	Примітки
Тема 1. Загальні положення права соціального забезпечення та місце права соціального забезпечення в системі	Лекція (2 год.), семінарске заняття (4 год.),	ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoacademic	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення;	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Підготовка до занять буде	5	

права України (18 год.) План: 1. Право на соціальне забезпечення в системі основних прав і свобод людини та громадянина. 2. Поняття, предмет і метод права соціального забезпечення. 3. Система права соціального забезпечення. Функції права соціального забезпечення.	самостій на робота (12 год.)		hni-kafedri/kafedra - civilno-go-prava-i-procesu.html *	виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	дієюю, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, надасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.		
Тема 2. Джерела права (форми) соціального забезпечення (16 год.) План: 1. Поняття, загальна характеристика та класифікація джерел права соціального забезпечення. 2. Міжнародно-правові акти як джерела права соціального забезпечення. Їх види. 3. Нормативно-правові акти як джерела права соціального забезпечення в Україні. Їх класифікація. 4. Акти соціального партнерства як джерела права соціального забезпечення.	Лекція (2 год.), семінарське заняття (2 год.), самостій на робота (12 год.)	ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichnii-kafedri/kafedra-civilno-go-prava-i-procesu.html *	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Підготовка до занять буде дієюю, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, надасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.	5	
Тема 3. Правовідносини соціального забезпечення (16 год.) План: 1. Поняття та види правовідносин соціального забезпечення. 2. Загальна характеристика соціально-забезпечувальних правовідносин. 3. Об'єкти соціально-забезпечувальних правовідносин. 4. Соціально-страхові правовідносини, їх ознаки. 5. Процедурні	Лекція (2 год.), семінарське заняття (2 год.), самостій на робота (12 год.)	ноутбук, проектор	https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichnii-kafedri/kafedra-civilno-go-prava-i-procesu.html *	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу,	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Підготовка до занять буде дієюю, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі	5	

правовідносини, їх значення у системі правовідносин соціального забезпечення. 6. Страховий стаж.				дотримуватися етичних норм, тощо	виступи з кожного контрольного питання теми.		
Тема 4. Державні соціальні стандарти та нормативи соціального забезпечення (18 год.) План: 1. Поняття, мета встановлення, принципи формування державних соціальних стандартів. 2. Система і класифікація соціальних нормативів. 3. Прожитковий мінімум, як базовий державний соціальний стандарт. 4. Застосування державних соціальних стандартів та нормативів у сфері соціального забезпечення. Державні соціальні гарантії.	Лекція (2 год.), семінарське заняття (4 год.), самостійна робота (12 год.)	ноутбук, проектор	https://www.nai.kiev.ua/za-galnoakademic-hni-kafedri-kafedra-civilno-go-prava-i-procesu.html * 1*	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.	5	
Тема 5. Організаційно-правові форми соціального забезпечення в Україні (16 год.) План: 1. Поняття і загальна характеристика організаційно-правових форм соціального забезпечення. 2. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування. 3. Державне соціальне забезпечення. Сучасний стан і проблеми недержавного соціального забезпечення.	Лекція (2 год.), семінарське заняття (2 год.), самостійна робота (12 год.)	ноутбук, проектор	https://www.nai.kiev.ua/za-galnoakademic-hni-kafedri-kafedra-civilno-go-prava-i-procesu.html *	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.	5	
Тема 6. Система страхового пенсійного забезпечення (20 год.) План: 1. Страхове пенсійне забезпечення та його рівні в Україні. 2. Страхові пенсії за	Лекція (2 год.), семінарське заняття (6 год.), самостійна робота	ноутбук, проектор	https://www.nai.kiev.ua/za-galnoakademic-hni-kafedri/	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач		

законодавством України. 3. Умови призначення пенсій за віком за солідарною пенсійною системою. 4. Умови призначення пенсій в разі інвалідності за солідарною пенсійною системою. 5. Умови призначення пенсій у зв'язку з втратою годувальника за солідарною пенсійною системою. 6. Порядок призначення та виплати пенсій у солідарній пенсійній системі.	робота (12 год.)		kafedra - civilno go-prava-i-procesu.html *	освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.	
Тема 7. Правове регулювання спеціальних пенсій (16 год.) План: 1. Поняття та правові ознаки спеціальних пенсій. 2. Пенсійне забезпечення поліцейських, військовослужбовців та деяких інших осіб. 3. Пенсійне забезпечення державних службовців. 4. Пенсійне забезпечення наукових (науково-педагогічних) працівників. 5. Правове регулювання пенсій за особливі заслуги перед Україною. Пенсії особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.	Лекція (2 год.), семінарське заняття (2 год.), самостійна робота (12 год.)	ноутбук, проектор	https://www.naiaukie.v.ua/zagalnoakademiczni-kafedri/kafedra-civilnogopravai-procesu.html *	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Підготовка до заняття буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.	
Тема 8. Страхові допомоги (22 год.) План: 1. Поняття страхових допомог та їх правові ознаки. 2. Види страхових допомог. 3. Система страхових ризиків як підстава для виникнення права на страхові допомоги. 4. Види фондів у	Лекція (2 год.), семінарське заняття (8 год.), самостійна робота (12 год.)	ноутбук, проектор	https://www.naiaukie.v.ua/zagalnoakademiczni-kafedri/kafedra-civilnogopravai-procesu.html	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права,	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Підготовка до заняття буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну	

системі соціального страхування, які виплачують страхові допомоги. 5. Порядок призначення і виплати страхових допомог.			.html *	свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.		
Тема 9. Державні соціальні допомоги (20 год.) План: 1. Поняття, ознаки та види державних соціальних допомог. 2. Класифікація допомог і методи визначення її розмірів. 3. Принципи, за якими виплачуються державні соціальні допомоги. 4. Органи, що призначають державні допомоги. 5. Джерела виплат державних соціальних допомог.	Лекція (2 год.), семінарське заняття (6 год.), самостійна робота (12 год.)	ноутбук, проектор	https://www.naiaau.kiev.ua/zagalnoakademichnii-kafedri-kafedra-civilnogoprava-i-procesu.html *	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.		
Тема 10. Соціальне обслуговування (18 год.) План: 1. Поняття та ознаки соціальних пілґ як виду соціального забезпечення. 2. Класифікація соціальних пілґ за змістом. 3. Поняття, ознаки та принципи здійснення соціального обслуговування. 4. Форми та види соціального обслуговування. 5. Страхове та не страхове соціальне обслуговування.	Лекція (2 год.), семінарське заняття (4 год.), самостійна робота (12 год.)	ноутбук, проектор	https://www.naiaau.kiev.ua/zagalnoakademichnii-kafedri-kafedra-civilnogoprava-i-procesu.html *	Отримувати якісні освітні послуги; справедливе та об'єктивне ставлення; виконувати вимоги освітньої програми навчальної дисципліни поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм, тощо	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття. Підготовка до занять буде дієвою, якщо здобувач творчо підійде до вивчення рекомендованих джерел, дасть їм критичний аналіз, висловить власну думку, обґрунтує її прикладами з практики. До семінарського заняття здобувач повинен підготувати короткі виступи з кожного контрольного питання теми.		

11. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання	Участь в роботі впродовж

навчальної дисципліни	семестру/екзамен – 60/40, тобто 100 бальна за семестр: «<i>відмінно</i>» – здобувач демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; «<i>добре</i>» – здобувач демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; «<i>задовільно</i>» – здобувач володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; «<i>незадовільно</i>» – здобувач не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами
Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)	Написання рефератів, доповідей, презентацій, тощо здійснюється відповідно до запропонованої тематики викладачем, з урахуванням програми навчальної дисципліни.
Семінарські та практичні заняття	Під час проведення семінарів (практичних занять) здобувачі працюють у такому форматі: 1) викладач оголошує вступну промову, перевіряє наявність здобувачів та оголошує навчальні питання заняття; 2) надається можливість оголошення доповідей, рефератів, презентацій тощо; 3) здобувачі відповідають на навчальні питання (практичні завдання), після кожного з них інші здобувачі вносять свої пропозиції та доповнення, а також задають додаткові запитання; 4) викладач підводить підсумки, відповідає на запитання здобувачів, оголошує оцінки та оголошує тему та

	завдання наступного заняття.
Умови допуску до підсумкового контролю	Відсутність невідпрацьованих пропусків занять та незадовільних оцінок, а також наявність більше 50% оцінок на аудиторних заняттях.

Оцінювання компетентності з навчальної роботи здобувача з дисципліни здійснюється шляхом встановлення відповідного рівня знань за кожне навчальне заняття та виставлення балів від 2 до 5 (табл. 1).

Таблиця 1

Аудиторна робота (поточне накопичення балів)	Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
	екзамен	
Max 60%	Max 40%	Max 100%
Тема 1. Тема 2. Тема 3. ... Тема 10. Самостійна робота		

Для занесення результатів компетентності здобувача у відомість обліку успішності, залікову книжку здобувача використовується таблиця співвідношення між рейтингом здобувача та ECTS оцінками (табл. 2).

Таблиця 2

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Список рекомендованої літератури:

Основна література

1. Конституція України: Конституція, Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 01.01.2021 р.)
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. № 322-08. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 01.01.2021 р.)
3. Цивільний кодекс України: Кодекс України, Закон від 16.01.2003р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 01.01.2021 р.)
4. Господарський кодекс України: Кодекс України, Закон від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 01.01.2021 р.)
5. Кодекс адміністративного судочинства: Кодекс України, Закон від 06.07.2005 р. №2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 01.01.2021 р.)
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України, Закон від 07.12.1984 р. № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 01.01.2021 р.)
7. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали в результаті Чорнобильської катастрофи : Закон України від 28 лютого 1991 р. № 796-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Texte>.
8. Про основи соціальної захищеності інвалідів України : Закон України від 21 березня 1991 р. № 875-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>.
9. Про пенсійне забезпечення : Закон України від 5 листопада 1991 р. № 1788-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text>.
10. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20 грудня 1991 р. № 2229-XII. № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>.
11. Про службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 року № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
12. Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб : Закон України від 09 квітня 1992 р. № 2262-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12#Text>.
13. Про статус народного депутата України: Закон України від 17 листопада 1992 року. № 2790-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text>
14. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21 листопада 1992 р. № 2811-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>.
15. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22 жовтня 1993 р. № 3551-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12#Text>.
16. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
17. Про державну службу : Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
18. Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні : Закон України від 16 грудня 1993 р. № 3721-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3721-12#Text>.
19. Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 26 червня 1997 р. № 400/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/400/97-вр#Text>.
20. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26 листопада 2015р. № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>.
21. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 02 березня 2000 р. № 1533-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>.

22. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям: Закон України від 01 червня 2000 р. № 1768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>.
23. Про пенсії за особливі заслуги перед Україною : Закон України від 01 червня 2000 р. № 1767-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1767-14#Text>.
24. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 5 жовтня 2000 р. № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.
25. Про державну соціальну допомогу особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : Закон України від 16 листопада 2000 р. № 2109-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2109-14#Text>.
26. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>.
27. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України 21 листопада 1992 р. № 2811-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12#Text>.
28. Про охорону дитинства : Закон України від 26 квітня 2001 року № 2402-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>.
29. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 07 червня 2001 р. № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>.
30. Про соціальні послуги : Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.
31. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09 липня 2003 р. № 1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15#Text>.
32. Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 9 липня 2003 р. № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>.
33. Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю : Закон України від 18 травня 2004 р. № 1727-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1727-15#Text>.
34. Про соціальний захист дітей війни : Закон України від 18 листопада 2004 р. № 2195-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2195-15#Text>.
35. Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування : Закон України від 13 січня 2005 р. № 2342-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-15#Text>.
36. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок обчислення вислуги років, призначення та виплати пенсій і грошової допомоги особам офіцерського складу, прапорщикам, мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ, поліцейським, співробітникам Служби судової охорони та членам їхніх сімей» № 393 від 17 липня 1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-92-п#Text>.
37. Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах : Постанова Кабінету Міністрів України 24 червня 2016 р. № 461. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/461-2016-п#Text>.
38. Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 травня 1997 року від 23 листопада 2011 р. № 1210. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1210-2011-п#Text>.
39. Деякі питання призначення і виплати допомоги сім'ям з дітьми : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2005 р. № 31. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/315-2005-п#Text>.
40. Положення про Фонд соціального захисту інвалідів : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2011 р. № 129. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0528-11#Text>.

41. Порядок виплати і доставки пенсій та грошової допомоги за місцем фактичного проживання одержувачів у межах України організаціями, що здійснюють їх виплату і доставку : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 р. № 1279. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1279-2020-п#Text>.

42. Порядок надання державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю : затв. наказом Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства фінансів України і Міністерства охорони здоров'я України від 30 квітня 2002 р. № 226/293/169. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0466-02#Text>.

43. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України від 01 червня 2000 року № 1768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1768-14#Text>.

44. Порядок призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1751. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1751-2001-п#Text>.

Додаткова література

1. Андріїв В. В. Щодо природи обов'язкових соціальнозабезпечувальних страхових правовідносин. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 57. С. 339–344.

2. Андріїв В. В. Одноразові допомоги за законодавством України. *Трудове право, право соціального забезпечення та сучасні проблеми проходження служби в органах внутрішніх справ* : матеріали всеукраїнської наук. – практ. конф. (м. Харків, 25 листоп. 2011 р.). Харків. 2011. 368 с.

3. Андріїв В. В. Проблемні питання застосування законодавства із загальнообов'язкового державного соціального страхування. *Актуальні проблеми регулювання відносин в сфері праці і соціального забезпечення* : тези доповідей та наукових повідомлень учасників III Міжнародної наук.-практ. 656 конф. (Харків 7-8 жовтня 2011 р.). Харків. 2011. С. 499–501.

4. Андріїв В. В. Соціальне забезпечення дітей допомогами за законодавством України: деякі аспекти. *Трудове право в контексті розбудови громадянського суспільства* : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (Путівль, 14-16 червня 2012 р.). Путівль. 2012. С. 235–238.

5. Андріїв В. В. Соціальне страхування: спроба визначення поняття. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2011. № 19. С. 154–159.

6. Андріїв В. В. Щодо зарубіжного досвіду надання допомоги та відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. *Трудове законодавство: шляхи реформування* : матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 6-7 квіт. 2013 р.). Харків. 2013. С. 289 – 292.

7. Андріїв В. В. Щодо поняття допомоги в соціальному забезпеченні: деякі аспекти. *Трудове право та проблеми соціального захисту населення в контексті правової держави*: матеріали наук.-практ. конф. (Харків, 24 – 25 вересня 2010 р.). Харків. 2010. С. 271–274.

8. Гаряча О. В. Окремі питання пенсійного забезпечення. *Соціальний захист*. 1998. № 8. С. 27–40.

9. Денисенко К. В. До питання щодо доцільності оподаткування пенсій. *Правові, економічні та організаційні засади реалізації державної політики зайнятості* : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (Львів, 22 грудня 2015 р.). Львів. 2016. С. 59–61.

10. Литвиненко В. М. Деякі особливості виплати пенсії особам, які перебувають на повному державному утриманні. *Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства* : матеріали IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листопада 2015 р.). Харків. 2015. С. 280–283.

11. Литвиненко В. М. Деякі особливості реалізації соціальних прав людини. *Трудове право в контексті розбудови громадянського суспільства* : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (Путівль, 14-16 червня 2012 р.). Путівль. 2012. С. 284–288.

12. Литвиненко В. М. Співвідношення соціальних послуг і пільг у системі соціального захисту населення. *Юридична Україна*. 2012. № 11. С. 124–127.
13. Прилипко С. М. Проблеми теорії права соціального забезпечення. Харків : ПП «Берека-Нова», 2006. 260 с.
14. Роїна О. М. Законодавство України про соціальний захист населення. Вид. 5-те, переробл. і доп. К. : КНТ, 2007. С. 377–386.
15. Рудик В. А. До питання про право на допомогу на дітей одиницями. *Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці*. 2010. № 4. С. 78–83.
16. Рудик В. А. Етапи розвитку міжнародно-правового регулювання соціального забезпечення. *Актуальні проблеми юридичної науки на шляху сучасної розбудови держави і суспільства* : матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (Суми, 5-7 червня 2014 р.). Суми. 2014. С. 313–317.
17. Рудик В. А. Зміст поняття «соціальна допомога» в теорії та законодавстві. *Юридична Україна*. 2011. № 11. С. 43–47.
18. Рудик В. А. Значення практики Європейського суду з прав людини у механізмі реалізації соціальних прав. *Трудове право в контексті розбудови громадянського суспільства* : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (Путівль, 14-16 червня 2012 р.). Путівль. 2012. С. 246–250.
19. Рудик В. А. Інститут фостерного виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: досвід зарубіжних країн та його впровадження у національну практику. *Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці*. 2010. № 2. С. 27–32.
20. Рудик В. А. Понятійний апарат в системі соціальних виплат. *Юридична Україна*. 2012. № 8. С. 78–81.
21. Рудик В. А. Проблеми правового регулювання соціальної допомоги на дітей одиницями матерям. *Юридична Україна*. 2012. № 4. С. 56–59.
22. Рудик В. А. Рівень державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам: міжнародні стандарти та законодавство України. *Трудове право та проблеми соціального захисту населення в контексті правової держави*: матеріали науково-практичної конференції (Харків, 24-25 вересня 2010 р.). Харків. 2010. С. 254–257.
23. Рудик В. А. Щодо змісту окремих терміно-понять в системі соціальних виплат. *Соціальне право України*. 2012. № 1 (1). С. 223–230.
24. Рудик В. А. Щодо проблеми правового регулювання призначення допомоги при народженні дитини. *Актуальні проблеми регулювання відносин у сфері праці і соціального забезпечення* : матеріали IV Міжнародної наук.-практ. 671 конф. (Харків, 5-6 жовтня 2012 р.). Харків. 2012. С. 421–424.
25. Рудик В. А. Щодо проблеми правового регулювання призначення допомоги при народженні дитини. *Трудове законодавство: шляхи реформування*: матеріали II Всеукраїнської наук. практ. конференції (м. Харків, 12 квітня 2013 р.). Харків. 2013. С. 313–316.
26. Рудик В. А. Щодо проблеми реалізації принципу соціальної справедливості в пенсійному забезпеченні в умовах реформування соціального законодавства України. *Сучасні проблеми трудового та пенсійного законодавства* : матеріали IV Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 листопада 2015 р.). Харків. 2015. С. 283–286.
27. Синчук С. М. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. Вид 2-ге переробл. і доп. К. : Знання, 2006. 318 с.
28. Синчук С. М., Бурак В. Я. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. / за ред. С. М. Синчук. Київ : Т-во «Знання», КОО, 2003. 306 с.
29. Сирота І. М. Право соціального забезпечення в Україні. Харків : Одиссей, 2006. 432 с.

30. Сташків Б. І. Діти війни як суб'єкти права соціального забезпечення. *Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці*. 2009. № 3. С. 63–68.
31. Сташків Б. І. До питання про соціальні пенсії чи соціальну допомогу. *Теоретичні та практичні проблеми трудового та пенсійного права* : матеріали наук.-практ. семінару (Чернігів, 7 листопада 2006 р.). Чернігів. 2007. С.55–59.
32. Сташків Б. І. Одноразові допомоги у системі державних соціальних допомог. *Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах*: матеріали круглого столу (Чернігів, 22 квітня 2008 р.). Чернігів. 2008. С. 26–45.
33. Чічкань М. В. Пенсія по інвалідності в солідарній системі: правовий аспект. *Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці*. 2008. № 1. С. 71–74.
34. Чічкань М. В. Щодо питання реалізації інвалідами права на працю в сучасних умовах. *Соціальне право*. 2013. № 2. С. 312–321.
35. Чічкань М. В., Денисенко К.В. Щодо пенсійного забезпечення ветеранів війни в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2016. Вип. 37. Т. 2. С. 92–94.
36. Шумна Л. П. Соціальний захист дітей-інвалідів: правовий аспект. *Держава і право*. 2005. Вип. 28. С. 400–404.
37. Шумна Л. П. Соціальні пільги: сучасний стан і перспективи існування. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2012. № 23. С. 577–582.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon1.rada.gov.ua> – Законодавство України
2. <http://rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України
3. <http://www.president.gov.ua/> - Президент України
4. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)
5. <http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України
6. <http://court.gov.ua/> - Судова влада України
7. <https://unba.org.ua/> - Національна асоціація адвокатів України
8. <http://npu.ua> – Нотаріальна палата України
9. <http://www.ccu.gov.ua/> - Конституційний суд України
10. <http://reyestr.court.gov.ua/> - Єдиний державний реєстр судових рішень
11. <https://hcj.gov.ua/> - Вища рада правосуддя
12. <https://www.lawportal.com.ua/> - Юридичний портал України
13. <http://ukr-pravo.at.ua/> - Правовий портал
14. <http://nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
15. http://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html - Юридичні інформаційні ресурси